

Konvencija br.161 - O službama medicine rada

*Opća skupština Međunarodne organizacije rada, koju je u Ženevi sazvalo Upravno vijeće Međunarodnog ureda rada, sastala se 7. lipnja 1985. godine, na 71. zasjedanju, imajući na umu da je zaštita radnika od oboljenja, bolesti i ozljeda na radu jedan od zadataka Međunarodne organizacije rada na temelju njezina ustava, s obzirom na relevantne međunarodne konvencije i preporuke o radu u ovoj godini, posebno na Preporuku o zaštiti zdravlja radnika iz 1953. godina, Preporuku o službi medicine rada iz 1959. godine, Konvencija o predstavnicima radnika iz 1971. godine, te Konvencija i Preporuka o sigurnosti na radu i zdravlju radnika iz 1981. godine, kojima se ustanovljuju načela nacionalne politike o djelovanju na nacionalnom planu, odlučivši usvojiti određene prijedloge u vezi sa službom medicine rada, koji su pod četvrtom točkom dnevnog reda zasjedanja, odlučivši ove prijedloge formulirati u obliku Međunarodne konvencije, usvojila je 26. lipnja 1985. godine ovu konvenciju, koja će se zvati **Konvencija o službi medicine rada**, 1985. godine.*

Dio I. PRINCIP NACIONALNE POLITIKE

Članak 1.

U smislu ove Konvencije

a) izraz služba medicine rada označava službu kojoj su povjerene prvenstveno preventivne funkcije i koja je zadužena za davanje savjeta poslodavcima, radnicima i njihovim predstavnicima u pogledu:

(i) preventivnih uvjeta za stvaranje i održavanje sigurne i zdrave radne sredine koja omogućuje optimalno fizičko i mentalno zdravlje na radu,

(ii) prilagođavanja rada sposobnostima radnika imajući na umu stanje njihova fizičkog i mentalnog zdravlja;

b) izraz radnički predstavnici u poduzeću označava osobe koje su takvima priznate na temelju nacionalnog zakona ili prakse.

Članak 2.

U skladu s nacionalnim uvjetima i praksom i u konzultaciji s najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, tamo gdje one postoje, svaka članica mora utvrditi, provoditi i povremeno preispitivati jedinstvenu nacionalnu politiku u vezi sa službom medicine rada.

Članak 3.

1. Svaka članica obvezuje se da će postupno razvijati službe medicine rada za sve radnike, uključujući i one u javnom sektoru, u proizvodnim zadrugama, u svim gospodarskim granama i u svim poduzećima. Poduzete mjere službe medicine rada trebale bi odgovarati i biti prilagođene specifičnim rizicima u poduzećima.

2. *Ako se ne mogu odmah formirati službe medicine rada u svim poduzećima, svaka članica će u konzultaciji s najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, gdje one postoje, izraditi planove radi njihova uvođenja.*

3. *Svaka članica o kojoj je riječ u prvom će izvješću o primjeni Konvencije, koje treba podnijeti u skladu s člankom 22. Ustava Međunarodne organizacije rada, navesti planove što ih je izradila u skladu sa stavkom 2. ovog članka i izložiti u kasnijim izvješćima, napredak ostvaren u njihovoj primjeni.*

Članak 4.

Nadležni organ će konzultirati najreprezentativnije organizacije poslodavaca i radnika, gdje one postoje, o mjerama što ih treba poduzeti radi primjene odredaba ove Konvencije.

Dio II. FUNKCIJE

Članak 5.

Osim odgovornosti svakog poslodavca za zdravlje i sigurnost radnika koje zapošljava i, vodeći računa o potrebi sudjelovanja radnika u odlučivanju o svemu što se odnosi na zdravlje i sigurnost na radu, službe medicine rada će od funkcija koje odgovaraju i koje su prilagođene profesionalnim rizicima u dotičnom poduzeću imati one koje se odnose na:

- a) identifikaciju i procjenu rizika od štetnosti za zdravlje na radnom mjestu;*
- b) nadgledanje činitelja u radnoj sredini i radnom procesu koji mogu ugroziti zdravlje radnika, uključujući i sanitarne uređaje, restorane i stanove, u uvjetima kad ih poslodavac osigurava;*
- c) davanje savjeta u planiranju i organizaciji rada, uključujući oblikovanje radnog mjesta, o izboru, održavanju i stanju strojeva i druge opreme te o supstancama koje se koriste pri radu;*
- d) sudjelovanje u izradi programa za poboljšanje načina rada te u testiranju i procjeni nove opreme sa zdravstvenog aspekta;*
- e) davanje savjeta u oblasti zdravlja, sigurnosti, higijene rada, ergonomije te u pogledu osobnih i kolektivnih zaštićenih sredstava;*
- f) praćenje zdravstvenog stanja radnika u odnosu na rad;*
- g) kontinuirano unaprjeđenje prilagođenosti rada radnicima;*
- h) sudjelovanje u mjerama stručne rehabilitacije;*
- i) suradnju u informiranju, stručnom osposobljavanju i edukaciju u oblasti medicine rada, higijene rada i ergonomije;*
- j) organiziranje prve pomoći i hitnih intervencija;*
- k) sudjelovanje u analizi ozljeda na radu i profesionalne bolesti.*

Dio III. ORGANIZACIJA

Članak 6.

Radi uvođenja službe medicine rada, donijet će se:

- a) zakoni ili propisi, ili*

- b) kolektivni sporazum ili drugi sporazumi između zainteresiranih poslodavaca i radnika, ili
- c) će se na bilo koji način što ga odobri nadležni organ nakon savjetovanja i predstavnika organizacija zainteresiranih poslodavaca i radnika uvesti takvu službu.

Članak 7.

1. Službe medicine rada mogu se organizirati, prema slučaju, ako službe koje opslužuju samo jedno poduzeće ili kao službe koje opslužuju više poduzeća, prema potrebi.

2. Službe medicine rada, u skladu s nacionalnim uvjetima i praksom, mogu organizirati:

- a) zainteresirana poduzeća ili grupe poduzeća;
- b) javni organi ili državne službe;
- c) ustanove socijalne zaštite;
- d) svaki drugi organ kojeg ovlasti nadležni organ;
- e) kombinacija navedenih subjekata.

Članak 8.

Poslodavac, radnici i njihovi predstavnici, gdje postoje, surađivat će i sudjelovati u provođenju organizacijskih i drugih mjera koje se odnose na službu medicine rada, na ravnopravnoj osnovi.

Dio IV. UVJETI FUNKCIONIRANJA

Članak 9.

1. U skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, službe medicine rada morale bi biti multidisciplinarne. Sastav zaposlenih se mora određivati ovisno o prirodi zadataka koje treba izvršavati.

2. Službe medicine rada izvršavat će svoje zadatke u suradnji s ostalim službama u poduzeću.

3. Poduzet će se mjere, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, kojima bi se osigurala odgovarajuća suradnja i koordinacija između službe medicine rada i ostalih organa koji se bave zdravstvenim uslugama.

Članak 10.

Osoblje službe medicine rada će u odnosu na funkcije nabrojene u članku 5. imati potpunu profesionalnu nezavisnost u odnosu na poslodavce, radnike i njihove predstavnike, kad postoje.

Članak 11.

Za osoblje u službama medicine rada ovisno o prirodi zadataka koje treba izvršiti, nadležni organ će u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, utvrditi potrebne kvalifikacije.

Članak 12.

Praćenje zdravstvenog stanja radnika na radu ne smije dovesti do smanjenja njihove zarade, mora biti besplatno i, koliko god je to moguće, obavljati se u radno vrijeme.

Članak 13.

Svi radnici moraju biti informirani o zdravstvenim opasnostima na radu.

Članak 14.

Poslodavci i radnici moraju obavijestiti službu medicine rada o svim činiteljima u radnoj sredini za koje znaju ili za koje sumnjaju da se mogu nepovoljno odraziti na zdravlje radnika.

Članak 15.

Službe medicine rada moraju biti informirane o učestalosti oboljenja među radnicima i odsutnosti s posla iz zdravstvenih razloga, kako bi bile u mogućnosti utvrditi postoji li veza između uzroka bolesti ili izostanka i opasnosti za zdravlje koje mogu biti prisutne na radnom mjestu. Od osoblja službe medicine rada poslodavci ne mogu tražiti produženje dokaza o osnovanosti razloga za izostanak s posla.

Dio V. OPĆE ODREDBE

Članak 16.

Nacionalnim zakonodavstvom ili propisima odredit će se organ ili organi odgovorni za nadzor nad radom i savjetodavna pomoć službama medicine rada od trenutka kad se one uvedu.

Članak 17.

Formalne ratifikacije ove Konvencije bit će priopćene generalnom direktoru Međunarodnog ureda rada, koji će ih registrirati.

Članak 18.

1. Ova će Konvencija obvezivati samo članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrirao generalni direktor.

2. Ona će stupiti na snagu 20 mjeseci nakon što generalni direktor registrira da su je ratificirale dvije članice.

3. Nakon toga, ova će Konvencija stupiti na snagu za svaku članicu 12 mjeseci od dana kad njezina ratifikacija bude registrirana.

Članak 19.

1. Svaka članica koja je ratificirala ovu Konvenciju može je otkazati nakon isteka 10 godina od dana prvobitnog stupanja na snagu Konvencije, aktom dostavljenim generalnom direktoru

Međunarodnog ureda rada koji ga registrira. Otkaz će stupiti na snagu tek godinu dana od dana registracije.

2. Svaka članica koja je ratificirala ovu Konvenciju, a u roku od godinu dana nakon protoka desetogodišnjeg razdoblja navedenog u prethodnom stavku ne iskoristi mogućnost otkaza predviđenu u ovom članku, obvezuje se za novo razdoblje od deset godina i nakon toga može otkazati Konvenciju nakon isteka svakog razdoblja od 10 godina, uz uvjete predviđene ovim člankom.

Članak 20.

1. Generalni direktor Međunarodnog ureda rada upoznat će sve članice Međunarodne organizacije rada s registracijom svih ratifikacija i otkaza što mu ih dostave članice Organizacije.

2. Upoznajući članice Organizacije s registracijom druge ratifikacije koja mu je priopćena, generalni direktor će upozoriti članice Organizacije na datum stupanja na snagu ove konvencije.

Članak 21.

Generalni direktor Međunarodnog ureda rada dostavit će generalnom tajniku Ujedinjenih naroda, radi registracije, u skladu sa člankom 102. Povelje Ujedinjenih naroda, kompletne obavijesti u pogledu svih ratifikacija i otkaza što ih je registrirao u skladu s prethodnim člancima.

Članak 22.

Kada smatra nužnim, Upravno vijeće Međunarodnog ureda rada će Općoj skupštini podnijeti izvješće o primjeni ove konvencije i razmotriti poželjnost unošenja u dnevni red Skupštine pitanja potpunoga ili djelomičnog revidiranja Konvencije.

Članak 23.

1. U slučaju da Skupština usvoji novu konvenciju kojom se ova Konvencija potpuno ili djelomično revidira i ako novom konvencijom nije drukčije predviđeno:

a) ratifikacija od jedne članice nove konvencije kojom se vrši revizija, povlači trenutni otkaz ove konvencije bez obzira na odredbe članka 19., ako i kada nova Konvencija kojom se vrši revizija stupa na snagu;

b) od dana stupanja na snagu nove konvencije kojom se vrši revizija, ova Konvencija prestaje biti otvorena članicama za ratifikaciju.

2. Ova će Konvencija u svakom slučaju ostati na snazi u svojem sadašnjem obliku i sadržaju za one članice koje su je ratificirale, a nisu ratificirale konvenciju kojom se vrši revizija.

Članak 24.

Tekstovi ove Konvencije na francuskom i engleskom jeziku jednako su vjerodostojni.